

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica contra horum temporum hæreses

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

In Matthæi Cap. 19.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39546

accusatio. Ego verò in nullo adhuc scriptore Catholico aduerrere potui, hunc locum ad purgatorium accommodari. Fefellit fortè Calvinū alius similis locus Matth. 5. vbi dicit Christus. *Non exies inde donec reddas nouissimam quadrantem.* Hunc enim sanè locum ad purgatorium applicari posse disputant interdum Catholici, & inter alios Robertus Bellarminus satis copiosè & accuratè. Controuerf. tom. 1. Controuerf. 5. lib. 1. cap. 4. de purgatorio. Et de hoc loco suprà Caluino prolixius latifecimus, vbi prolixius debacchatur.

IN MATTHÆI CAP. 19.

6. *Quod Deus coniunxit, homo non separet.*

ARRIPIT hoc loco Calvinus, vt in tota passim quam facit sacri Euangelij expositione, Catholicos taxandi ac reprehendendi occasionem. Quæ seu hic seu alibi si iusta foret, laudem mereretur veritatis defensio. Nunc quum putidas calumnias effutiat, nec illè à nobis negligendè sunt, quia simplici lectori imponitur, & Christi Ecclesia diffamatur; & docet præterea nos quæ contra hæreticos modernos passim valent, vt ea diligenter obseruemus: sicut solent mali mores bonis legibus causam dare. Ait igitur hoc loco. *Latius extendi hæc Christi doctrina potest. Papistæ Ecclesiam à Christo Capite suo auulsam nobis fingentes, truncum & mutilum nobis relinquunt corpus. In sacra Cæna quæm Christus panem vino coniunxerit, vsu casualis totam plebem priuare ausi sunt. His diabolicis corruptelis opponere licebit: Quod Deus copulauit, homo non separet.* Hæc ille. Monuit nos cauillator impotens cauil.

Præposi- cauillandi magis auidus quam peritus, quæ in il-
 torū Eccle lum iusta & certissima accusationum tela conij-
 fiæ autho cere debeamus. Ait nos fingere Ecclesiam à Chri-
 ritas non sto Capite auulsam. Nempe quia caput Ecclesie
 diuellit agnoscimus Rom. Pontificem D. Petri successo-
 corpus à rem. Quæ accusatio si iusta est, ipse ergo Chri-
 Capite, stus quum dixit Petro, *Tu es Petrus, & super hanc pe-*
 Marth. 16 *tram edificabo Ecclesiam meam, & postea Pasce oues meas,*
 Ioan. 21. in quibus verbis Petrum constituit Ecclesie suæ
 (non particularis alicuius, sed vniuersalis, nepe
contra quam porta inferi non praualerent) Caput vica-
 rium & ministeriale, suam Ecclesiam à seipso Ca-
 pite diuulsit: vel si hoc vnum totius Ecclesie Ca-
 put satis in Scripturis expressum non videtur (quo
 nihil tamen expressius positum est) quum Paulus
 Heb. 13. dixit, *Obedite Præpositis vestris, &c.* an illos à Chri-
 sto diuulsit, vt Christo non obedirent? An non
 Christus disertissimè docuit Ecclesiam suam à se
 Capite non diuelli, sed sibi potius arctissimè con-
 iungi, quando Præpositi, Pastores, Magistri Ec-
 clesiarum audiuntur, quos ipse misit, dicens illis
 Luc. 10. hæc verba: *Qui vos audit, me audit, &c.* Nos ergo seu
 vnum totius Ecclesie Caput, seu in particulari
 quaque Ecclesia vnum proximum & proprium
 Caput audientes, siue ille Pastor siue Episcopus
 sit, non Ecclesiam à suo Capite diuellimus, sed
 Ecclesiam suo Capiti arctissimè obedientie &
 vnitatis vinculo coniungi ostendimus. Calvinus
 autem qui Ecclesiam Catholicam tot seculis à
 Christo diuulsam affirmat, qui tot Patres & Ec-
 clesiarum toto orbe Episcopos in Scripturis expo-
 nendis turpiter errasse, erroribusque in fide gra-
 uissimis laborasse contendit, qui nec vnum supre-
 mum Caput D. Petri successorem, nec vllum in
 Ecclesia aliqua particulari Præpositum agnoscit,
 sed

sed ad Seniores populi totam Ecclesiæ gubernationem transfert, ille certè evidentissimè Ecclesiam à Christo Capite diuulsi, planèq; ἀκεραλον penitusque truncum reliquit. Rursus si vnam venerab. Eucharistiæ speciem populo subtrahendo, separatur quod Deus coniunxit, quanto peccauit enormius & sceleratius Calvinus, qui ab vtraque specie sacrum Christi corpus sacrumque sanguinem ita penitus diuulsi ac separauit, vt à pane & vino in cænaquam celebrat, tam procul separaretur corpus & sanguis Christi, quàm cælum à terra seiungitur? Illis enim ipsissimis verbis homo impius profanam suam cænam commendat; nec in sacramento, sed in cælo querere nos iubet. quod in hac sacra Cæna vel comedamus vel bibamus. Nec accipere corpus & bibere sanguinè Domini, sed audire historiã Euangelicam & credere docet. His diabolicis Caluini corruptelis merito opponere licebit: *Quod Deus coniunxit, homo non sepatet.* Catholica vero Ecclesia vnam speciem populo porrigendo, & totum Christum illis porrigit, quem huic Sacramento Deus coniunxit; & nihil separat quod Christus coniunxit, quia in sacrificio quod Christus fecit, vtramque speciem tenet, sicut tenuit Christus. Quam rem infra suo latius loco discutietur.

Ad
Matth.
cap. 26.
ver. 27.

9. *Et qui dimissam duxerit, mœchatur.*

His Christi verbis pro secundis nuptijs post diuortium adulteræ conjugis adhuc superstitis more omnium hæreticorum hodie abutitur Calvinus, omnesq; hætenus Scripturarum interpretes qui aliter senserunt, tam vultuosissimos Patres quàm tractatores modernos

Nuptiæ
post di-
uortia
superstite
dimissa.

N au-

audacissimè erroris condemnat. Ait enim. Hoc membrum pessimè expositum fuit à multis interpretibus. Generaliter enim & confusè putarunt calibatam præcipi quoties diuortium factum fuerit. Ita si maritus adulteram reijceret, vtrique iniecta est calibatus necessitas. Quasi verò sit hæc repudij libertas tantum ab vxore secubare, quasi etiã Christus non clarè in hac causa fieri permittat quod promiscuè sibi Iudæi pro suo arbitrio vsurpare soliti erant. Fuit ergo ille nimis crassus error. Hæc ille. Duo adfert, quasi erroris, quem alijs impingit, causas duas. Prius est, quia parua aut nulla videtur repudij libertas ab vxore separari quoad thorum tantum. At Christus hoc loco non repudij libertatem dare, sed ea restringere disertè voluit. Quum enim Iudæis ex quacunque causa vxores dimittere dato repudij libello permitteretur, Christus hanc repudij libertatem ad solam fornicationis causam restringit. Et quia nõ repudij libertati hoc loco consulit Christus, sed vinculo potius coniugali, quod ex prima sua institutione & ex Dei præcepto (sicut Christus hic commemorat) indissolubile fuit, permittit quidè repudium fornicationis causa, sed ita vt firmum nihilominus valeat vinculum coniugale, ideòq; quietiam ob fornicationem dimissam duxerit, mæchari docet: videlicet quia alterius adhuc vxor est, tamen si iustam ob causam repudiata. Nõ ergo pro libertate repudij contendere hoc loco debuit Calvinus, sed pro coniugij vinculo, si ex Christi instituto & mente Euangelium exponere voluisset. Alterum quod adfert est, quia Christus in causa fornicationis id fieri permittit, quod promiscuè Iudæi ex quacunque causa faciebant. Respondeo, quoad repudium, verum id esse, sed non quoad secundas nuptias facto repudio. Christus enim (quod aduertere Calvinus cæterique hære-

Christi
instru-
tum Cal-
uinus in-
uertit.

hæretici debuerunt) legem illam Mosaicam de li-
bello repudij, tanquam perfectionis Magister, in
tribus corrigit. Primum quòd non liceat nisi ob
fornicationis causam dimittere vxorẽ, quum ibi
liceret ex quacunque causa dimittere. Secundo
quòd etiam sic dimissa coniuge, non licet alteri
nubere, quod Iudeis permissum erat. Ideo Chri-
stus præter vnius huius causæ exceptionem, addit,
*Et aliam duxerit, mæchatur; & qui dimissam duxerit, mæ-
chatur.* Illam enim vnius causæ exceptionem ad verbũ
dimittere, quod præcedit, referendã esse, etiam ipsi
hæretici agnoscunt, qui dimissionem illam &
repudium ex quacunque causa per hanc exce-
ptionem restringi pariter nobiscum fatentur.
Mæchari igitur eum qui post repudium aliam
ducit vxorem, vel qui ab alio repudia tam ducit,
generalis est Christi doctrina, quacunque tan-
dem de causa fiat repudium, sicuti apud Marcũ
manifestè legitur: *Quicumque dimiserit vxorem suam,*
& alteram duxerit, adulterium committit super eam. Item
apud Lucam. *Omnis qui dimittit vxorem suam, & al-*
teram ducit, mæchatur. Ad quæ duorum Euangeli-
starum verba ait Augustinus. *Qui ergo nos sumus vt*
dicamus, Est qui mæchatur vxore sua dimissa alteram du-
cens, & est qui hoc faciens non mæchatur, cum Euangelium
dicat omnem mæchari qui hoc facit? Proinde si quicumque
hoc fecerit vt vxore sua dimissa alteram ducat, mæchatur,
sine dubio ibi sunt ambo, & qui præter & qui propter for-
nicationis causam dimittit vxorem. Hæc Augustinus.
Hoc igitur secundum est in quo Christus corrigit
legem veterem de libello repudij, Mathæus au-
tem solus hanc exceptionem de causa fornica-
tionis ponit; quia apud illum solũ quæstio illa
proponitur, *de dando libello repudij ex quacunq; causa:*
ideoque ad libellum repudij referenda hæc ex-

1.

2.

Mar. 10.

Luc. 16.

De adul-
ter. con-
iug. lib. 1.
cap. 9.

ceptio est, nō ad crimen adulterij in eo qui repudiata vxore aliam ducit: vel certē si eo referre omnino quis velit, quia ambiguus videtur sermo, tunc, vt docet August. lib. citato cap. 11. *Matthæus ex parte totam intellexisse putandus est*, & illud adulterium ex vna partiali causa docuisse, quod ceteri duo Euangelistę extota causa docuerunt: id est, ex nouo matrimonio post quodcunque repudium inito. Tertium in quo veterem legem de libello repudij corrigit Christus, illud est, quod per a que liceat vxori castę virum fornicantem dimittere, quā viro casto vxorem fornicantem: quorum nisi posterius in veteri lege licebat. Hoc tertiū apertē docet Paulus, 1. Cor. 7.

Alias adhuc Calvinus rationes adfert, quas expendere oportet. *Nam quum adulterij damnat Christus qui repudiatam vxore duxerit, restringi ad illicita & friuola diuortia certum est. Ideo Paulus manere inuptas iubet que sic dimisse fuerint, aut viris suis reconciliari, quia scilicet vixis & discordijs non aboletur coniugium: idque ex Marco elicitur, vbi nominatim exprimitur vxor que a marito discesserit: non quod liberum fuerit vxoribus dare maritis repudij libellum, nisi quatenus in exteros mores prolapsi erant Iudæi: sed notare voluit Marcus corruptelam que tunc passim trita erat reprehendi à Domino, quod post voluntaria diuortia vtrinq; ad nouum coniugium transibant. Ideo adulterij nulla sit apud Paulum mentio. Hęc Calvinus. Adulterij crimen in eo qui repudiatam ab alio ducit, ad friuola diuortia à Christo restringi affirmat. Cui assertioni^a Marci & ^b Lucę verba citata manifestē contradicunt, qui aiunt in omnibus quibuscunque diuortijs mœchari eum qui ab alio dimissam duxerit. Deinde si ad friuola diuortia illa Christi verba restringuntur, erit iste sensus planē absurdissimus. Qui præter fornicationis causam*

^{a.} Quicunque dimiserit.

^{b.} Omnis qui dimiserit.

causam (quæ iusta est) dimissam à viro vxorem duxerit, mœchatur. Puta si ex rixa aut alia quacunque causa vxor dimissa fuerit. Sed si ex fornicationis causa dimissam duxerit, nõ mœchatur. Iuxta hunc ergo sensum meliori loco erit vxor adultera ex causa fornicationis à viro dimissa, quàm vxor proba & casta absque fornicationis causa à viro dimissa. Hanc enim ducere nemini licebit, illam licebit: & hæc aut manere innupta cogitur, aut viro reconciliari: altera novas nuptias adire poterit, nec de reconciliatione cogitare opus habet. Quæ omnia absurdissima sunt. Confirmat tamen sententiam suam ex Paulo quæ de friuolis istis diuortijs dixisse vult, *dimissam à viro aut manere innuptam, aut viro suo reconciliari*. Sed Pauli verbis turpiter abutitur. Clarum enim est, Paulum non de friuolis sed de iustis diuortijs hoc dixisse. Ait enim. *Iis qui matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego sed Dominus, vxorem à viro non discedere, quòd si discesserit, manere innuptam*. Atqui Dominus in Euangelio quando præcipit vxorem à viro non discedere, præcipit sine iusta causa non discedere, scilicet sine causa fornicationis. Ergo quod subiungitur, *quòd si discesserit, manere innuptam*, intelligendum est, si discesserit etiam ex iusta diuortij causa. Nam vt Christus non permittit vxori omne à viro diuortium, sed tantum ex iusta fornicationis causa; sic discedentem iubet manere innuptam Paulus, non ex qualibet rixa aut friuola causa discedentem, sed ex ipsa iusta fornicationis causa discedentem. Deinde vxori à viro discedenti ex iniusta aut friuola aliqua causa, non dedisset Paulus optionem, vt aut maneret innupta, aut viro suo reconciliaretur, sed simpliciter iuberet eam viro suo recõciliari. Hoc enim illi necessa-

1. Cor. 7.

rio faciendum fuit, quum sua sola culpa & re-
meritate maritum reliquerit. Sed quia de vxore
à viro discedente etiam ex iusta causa Paulus dis-
feruit, propterea ponit illi optionem, vt aut viro
suo reconciliaretur & peccato viri sui indulgeat,
aut, si hoc nolit, sciat se innuptam manere oportere :
idque propter vinculum coniugale adhuc manens .
Sapienter igitur S. August. hæc Pauli verba sic intellexit vt diceret. *Non præcepisset Apostolus, si à viro discesserit, innuptam manere mulierem, nisi cum cui discedere licuisset; illa vna videl. causa quæ ibi propterea tacita est quia notissima est, hoc est, fornicationis.* Hæc ille.

De adul-
ter. con-
iug. lib. 1.
cap. 5.

Erroris
circa no-
uas nu-
ptias post
diuortia
causa.
Matth. 5.

Sed hujc Caluini & aliorum hæreticorum ca-
uillationi occasionem dederunt alia Christi ver-
ba : *Omnis qui dimiserit vxorem suam excepta fornicationis causa, facit eam mæchari.* Existimant enim docere quidem eo loco Christum, eos qui dimissa vxore præter causam fornicationis aliam ducunt, mæchari; sed qui propter fornicationem dimissa vxore aliam ducunt, non mæchari. Quum enim dicat Christus omnem qui dimiserit vxorem præter fornicationis causam, facere vt dimissa mæchetur, sup. si alteri nubat : prorsus innuere videtur, omnem qui dimiserit vxorem propter fornicationem, non facere vt dimissa mæchetur si alteri nubat: & consequenter nec virum mæchari si ex tali causa dimissa vxore alteram ducat. Alioqui hanc vnam causam nõ interposuisset, sed generaliter dixisset, quod quicumque ex quacunque causa dimittit vxorem, facit eam mæchari si alteri eo viuente nubat. Hæc ille. Sed respondet S. Augustinus duo: Primum, *Christum hoc quod maius est commemorare voluisse.* Maius quippe & absurdius peccatum est, repudiatam vxorem ducere quæ præter fornicationis causam dimissa est, quàm eam quæ propter forni-

fornicationem dimissa est, quum hæc iusta & vnica nunc causa repudij sit. Sed non quia illud maius peccatum, propterea hoc nullum aut paruum peccatum est. Sic alia Scriptura dicit. *Scienti* **Jacob. 4.**

bonum facere & non facienti, peccatum est illi. Nectamen excusantur omnes qui ignorantes peccant, quum ignorantia iuris neminem excuset. Secundò respondet *Matthæum sic Christi verba retulisse, vt à parte totum significare voluerit: videlicet nō quosdam qui vxores dimittunt, & alias ducunt, mæchari, quosdam non, sed planè omnes tales mæchari, vt particula illa, præter fornicationis causam, ad dimittendi vxores prohibitionem referatur* (qui erat Christi scopus hoc loco) non autem ad rationem mæchie quæ inde cōsequitur ex secundis nuptijs.

Quare Christi verba plenius apud Marcum & Lucam leguntur, vbi generaliter Christus dicit:

Quicumque dimiserit vxorem suam, & alteram duxerit, adulterium committit super eam: & si vxor dimiserit virum suum, & alij nupsert, mæchatur. Ibi quippe Christus non explicat aut corrigit legem veterem de libello repudij, sicuti hîc in hoc sermone facit, sed tractat in genere causam vinculi matrimonialis.

Mat. 10. & Luc. 16.

Lege Augustinū de adulterinis coniugijs lib. 1. cap. 9. 10. 11. & 12. Sed Pauli mentem ex Marco elicere vult Calvinus, quia ibi nominatim exprimitur vxor quæ à marito discesserit. Ait enim Marcus. *Et si vxor dimiserit virum suum, & alij nupsert, mæchatur.* In his verbis existimat Calvinus reprehendi à Domino quòd post voluntaria diuortia, vtrinque ad nouum coniugiū transibant Iudæi, in exteros iam mores prolapsi. Cui respondendum, apud Marcum quidem & Lucam secundas nuptias post quæcunque diuortia seu voluntaria & friuola, seu iusta & legitima, vt fornicationis

tionis causa, à Christo prohiberi, vt supra ex Augustino accepimus: idque tam ex parte viri respectu vxoris, quam ex parte vxoris respectu viri: nec vllomodo verisimile esse quòd apud Iudæos Christi tempore vxores viros dimiserunt, quum hoc lex non permetteret. Sed quum Paulus de illo vxoris à viro diuortio disputat quod Christus prohibuit, debet necessariò illud intelligi secundum totam prohibitionem à Christo factam. Prohibet autem Christus vxorem à viro discedente alteri nubere, sicut prohibet virum qui vxorem dimiserit alteram ducere, Pares enim illos hac in causa esse, verba Marci ostendunt, & Paulus postea manifestius docuit, dicens. *Mulier non habet potestatem corporis sui, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.* Atqui virum qui vxorem dimiserit etiam fornicationis causa, aliam sine mæchia ducere non posse, apud Matthæum Christus docet. Omnes igitur post diuortia secundas nuptias Christus damnat, seu voluntaria sint illa diuortia seu iusta. Alioquin enim hic esset sensus planè absurdissimus, vt iam in præcedentibus explicatum est.

1. Cor. 7.

II. *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datū est.*

Caluini
& Beza
stupiditas.

CÆLIBATVS votum ac firmum propositum his verbis à Christo damnari heretici hodie volunt. Sic in hunc locum Beza. *Docet Christus continentie donum rarum esse Spiritus S. donum: ex quo consequitur non temere modo sed etiam contra Dei voluntatem facere qui perpetuum celibatum volunt.* Hæc ille in Annotationibus in hunc locum, Calvinus quoque ad hæc verba. *Non esse omnibus liberam eligere vtrum libuerit, continentiam an coniugium, inde probat Christus, quia speciale sit continentie donum.*

Hæc

Hæcille. Stupidi hæretici ex Dei dono libertatē eligendi quod melius est, tolli existimant, quum Dei donum hanc libertatem imprimis augeat; quia liberum arbitrium non tollit gratia sed adiuuat, non impellit sed roborat, non destruit sed firmat, vt plurimis in locis docet ipse August. gratiæ Dei prædicator maximus. Sed hoc in loco sola consequentiæ hæreticæ absurditas demonstranda est. Si quia continentia Dei donum est, temere & contra Dei voluntatem facit qui perpetuum cælibatum vouet, temere quoque & contra Dei voluntatem facit omnis vir vni vxori coniugatus, omnis anima vni Deo & vni fidei sese obstringens, omne denique obseruationis mandatorum Dei aut renūciandi Diabolo firmum propositū, quale in baptismo omnes stipulati & polliciti sumus. Nam cum vna vxore castè viuere, & vnum Deum perpetuò colere, vnam fidem firmiter tota vita tenere, Diabolo & pompis eius in perpetuum renūciare, mandata à Deo iniuncta obseruare, purum Dei donum est: neque omnes capiunt verba hæc, sed quibus à Deo datum est. Caterum quemadmodum tamen si Dei dona sunt, liberè tamen à nobis illa omnia suscipiuntur, nec temere aliquid aut contra Dei voluntatem propterea facimus, sic cælibatus ac continentię propositum liberè à quouis suscipitur, nec temere aut contra Dei voluntatem facit qui suscipit. Quare Christus ipse vt continentię quoque virtutem liberè ab vnoquoq; suscipi doceret, subiunxit postea. *Sunt enim uchi qui seipso castrauerunt propter regnum Dei: id est voluntariam continentiam susceperunt, eamque perpetuam.* Hoc enim verbum *castrare* designat. Sed ad hæc Christi verba recalcitrat Calvinus, & ex libero arbitrio continentiam sus-

Cælibatus votum defenditur.

cipi negat. Quid ergo? Simplex (inquit) sensus est: Quum natura apti sint quidam ad coniugium, licet abstinereant, non tamen Deum tentare, quia Deus immunitatem illis concedit. Placet sanè hic sensus, quia verus est. Sed contra liberam continentiam hoc nihil facit. Qui enim ad coniugiū apti abstinere tamen, tum ex Dei dono abstinere, ideoque Deum non tentant; tum liberè & ex propria sua voluntate abstinere, nec vlllo præcepto coacti, nec vlla ex gratiæ dono necessitate imposita. Et ideo sicut Christus dicit, *seipso castrauerunt*, sibi ipsis continentiam perpetuam (hoc enim castrandi vox concludit) legem imposuerunt: non quasi libero arbitrio subijceretur hæc castratio, vt Cælinus loquitur, aut quasi solius liberi arbitrij hoc opus esset, sed quòd ex Dei dono liberè suscipitur. Quod adeo verum est, vt plerique sanctissimi Patres, illa Christi verba, *Non omnes capiunt verbum hoc*, exponant, *Non omnes volunt capere*. Gregor. Nazanz. orat. 31. Basilus in lib. de vera virginit. vltra medium: Chrysost. & Hieron. in hunc locum: August. Confess. lib. 6. cap. 11. Nempe quia credebant, volentibus omnibus & petentibus, non negari hoc donum: ideoque capere hoc verbum omnes posse qui capere serio cupiunt, mediâque adhibent ad hoc donum impetrandum requisita, vt docet August. de adulter. coniugij libro 2. cap. 19. & 20.

12. *Qui seipso castrauerunt propter regnum caelorum.*

Virginitatis meritum.

HAEC Christi verba sic intellexit Catholica semper Ecclesia, vt voluntariæ continentiam mercedem esse regnum caelorum ex hoc loco indubitatè colligeret. Ita quippe doctissimi Patres ante multa secula hæc verba

verba acceperūt, Hilarius, Hieronymus, & Chry-
 sostomus in hunc locum. Virginitatis quoq; me-
 ritum & præmium caeleste varij Patres studiofif-
 sime prædicarūt, integris de ea re libris editis. Ba-
 filius de vera virginitate; S. August. de sancta vir-
 ginitate tom. 6. Ambrosius libris 3. de virginibus:
 Hieronymus vtroque libro contra Iovinianum,
 qui hoc nomine damnatus est, quòd virginitatē
 virtutem esse specialē negaret, & nihil apud Deū
 mereri dogmatizaret. Cuius stuporem hoc loco
 imitatus Caluinus, aperto & impudenti ore scri-
 bit: *Stulta est imaginatio, celibatum esse virtutē.* Eadem **Caluini**
 impudentia omnium veterum Patrum hac dere **petulca**
 iudicium quasi Papistarum hodie nouā aliquam **impu-**
 sententiam, more suo, reijcit. Ait enim. *Insulse ex-* **dentia.**
ponunt multi ad promerendam eternam vitam, quasi celis-
batus meritorium aliquem cultum in se contineat, sicuti Pa-
pistæ fingunt statum esse Angelicum. Hæc ille. Atqui **Papista-**
 non Papistæ hoc fingūt, sed omnes toto orbe do- **rum no-**
 ctissimi Patres ita tradiderunt libris ac locis cita- **mine totē**
 tis. Verba quoque Christi, *propter regnum caelorum* **Antiquita-**
 alium sensum habere non possunt quàm vt cau- **tem per-**
 sam designent castrationis voluntariæ: sicut in **stringit**
 alijs Christi verbis: *Qui persecutionē patiuntur propter* **Caluinus.**
iusticiam. & iterum: *Quom maledixerint vobis homines* **Matth. 5.**
mētientes propter me. Vtrobique illud propter rationē
 causæ habet, vt causa persecutionis & maledictio-
 nis quæ beatos facit, sit ipsa iustitia & fides Chri-
 sti. Sic regnū caelorum hoc loco causa est cur non-
 nulli se ipsos castrant, id est, perpetuæ continentie
 propositū arripiāt. Causa autē est quatenus pro-
 pter illud cōsequendū continētia allumitur. Aliæ
 quidē sunt etiā continentie voluntariæ causæ, vt
 liberius posse Deo seruire (quā hic assignat Cal-
 uinus) & *tribulatione carnis carere, vt Paulus docuit.*
 Sed

Sed Christus hoc loco illas omittens, voluntariæ continentiæ non præsens emolumentum, sicut Paulus, sed futurum præmium proponit. Ipsum sanè regnum cælorum, quod neq; qui eunuchi nascuntur, neque qui ab hominibus castrantur, eo nomine consequuntur : tamen utriusque illi hoc emolumentum quoque habent ex necessaria illa sua continentia ut liberius Deo seruiant, cuiusq; omnibus soluti ad pietatis officia alacrius se accingant. *Sunt autem*, ait Christus, *qui se ipsos castraverunt propter regnum cælorum*, id est, ut consequantur regnum cælorum, quasi tantæ virtutis amplissimam mercedem, qua cæteri eunuchi carent quatenus tales sunt : quia non id voluntate operantur, sed necessitate patiuntur. Hic est simplex & apertus verborum Christi sensus.

12. *Qui potest capere, capiat.*

HAEC Christi verba prorsus inuertit Calvinus: & quod Christus de cælibatu seu volûtaria castratione dixit, de coniugio exponit. Sic enim ad hæc verba ait. *Hæc clausula admonet Christus minimè spernendum esse coniugij usum, nisi cæca temeritate nos in exitium præcipites dare velimus.* Vult ergo Christum his verbis hortari ad coniugium: quum luce meridiana clarius sit ex verbis proximè præcedentibus, *Qui se castraverunt*, &c. hanc clausulam Christum intulisse, *Qui potest capere*, scilicet hanc voluntariam continentiam, *capiat.* Nec hic ad coniugium Christus hortatur, nec id opus erat facere, ad quod homines natura proclives sunt : sed ubi vinculum illud coniugij indissolubile docuisset, eaque doctrina Apostolis incommoda & dura videretur, quia libertatè repudiij

Verborum
Christi
corruptela
prodi-
giola.

pudij frenabat, ideoque à coniugio abstinendum Apostoli censerent, voluntatem illam abstinendi nec damnat nec refrenat Christus, sed Deo donum esse docet, & virtutem caelo dignam, ad quam hortatur eos qui volunt, neminem autem præcepto cogit. Suum tamen nouum & inauditum commentum aliqua ratione firmare vult Calvinus. Nam (inquit) *discipulis quos videbat sine iudicio ruerem, manum iniicere oportuit.* Quasi verò discipulos ad continentiam procliuus hoc verbo reuocare, & ad coniugium hortari Christus voluerit. Quo nihil dementius cogitari potuit. Primum quia discipuli adhuc talem propensionem non ita aperte declararant, sed ex occasione antedicta difficultatem hanc proposuerunt, duram videri coniugij conditionem, quod quidem tam propter alios quam propter se proposuisse poterant: deinde si hanc in illis propensionem Christus aduertisset, ab ea nunquam reuocare voluisset, qui Paulum postea suo Spiritu docuit ad continentiam diligenter hortari. Rursum in verbis sequentibus adeo ab ea non reuocat, vt disertè doceat paucorum hanc esse ex singulari Dei dono eximiam virtutem, & quosdam hoc laudabiliter facere propter regnum caelorum. Postremo quomodo illos Christus ad coniugium hortaretur, quos certissimè constat ab omni postea coniugij vsu abstinuisse? Hæc igitur quam adfert ratio, quam & vnicam adfert, impudentissimum eius commentum tueri non potest.

1. Cor. 7.

De ipsa prorsus perpetua continentia qua se castrant quidam propter regnum caelorum, dicit Christus: *Qui potest capere, capiat.* Neque sic hoc dicit quasi hæc voluntaria continentia in hominis potestate non sit. Sic enim ipse Calvinus sibi pla-

ne

Calvinus
sibi con-
trarius.

De Spir.
& lit.
cap. 30.
Ioan. 1.

Iosue 24.

Marc. 9.

nè contrarius alio in loco affirmat his verbis. *Ne talem castrationem in hominis sitam esse potestate quis putet, concludit Christus: Qui potest capere, capiat.* Hæc ille In-
stitut. lib. 2. cap. 8. num. 42. At verò sicut de fide docet accuratè Augustinus *illam esse in potestate ho-
minis, sed hanc potestatem nullam esse nisi à Deo data sit,* iuxta illud D. Ioannis, *Dedit eis potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius:* sic omnino continentia perpetua sita est in potestate hominis, sed hæc potestas nulla est nisi à Deo derur: *quia non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.* Dicit ergo Christus, *Qui potest capere, capiat:* id est, qui habet à Deo hanc potestatem, qui iam ex Dei dono voluntatem & propositum continendi habet, continere. Possè in Scripturis circa Dei cultum significat, habere voluntatem faciendi, sed utiq; ex Dei dono. Dixit Iosue suis Iudæis. *Non poteritis servire Domino.* In quibus verbis non negat in eorum potestate hoc esse situm, sed de voluntate dubitat. Quare illis statim respondentibus, *Nequaquam ut loqueris ita erit, sed serviemus Domino;* concludit Iosue: *Testes vos estis quia ipsi elegeritis vobis Dominum ut serviat ei.* Iam posse eos agnoscit, quia voluerunt & elegerunt hoc facere. Sic Christus in Evangelio. *Si potes credere, omnia sunt possible credenti.* Haud dubiè posse credere, in proprio sermone, commune est omnibus, quia naturæ est hominum, sicut ipsum credere gratiæ fidelium. Sed posse credere hoc loco significavit Christus, *Si vis credere:* quia illud demum posse facere censetur, ad quod faciendum necessaria omnia præsidia habemus, maximè autè & imprimis ipsam voluntatem faciendi. Patres igitur hoc loco expositam esse docent omnibus continentiam virtutem qui eam capere volunt. Dei enim gratiam omnibus eam expetentibus & implorantibus paratam esse.

13. Discipuli

13. Discipuli autem increpabant eos.

INCREPATIONEM hanc discipulorum, interpretantur veteres, quod ex zelo proficisciebatur, quo & honori & quieti Domini sui consulere volentes, hanc paruulorū oblationem respuebant, existimantes vel ex honoretanti Magistri nō esse ad paruulorū curam se dimittere, vel hanc ab illo quasi molestiam alioqui occupatissimo remouere cupientes. Hoc exemplo facile colligitur, peruersos esse iudices qui ex carnis suae sensu aestimant Christū. Subinde enim fit, vt ita & debito honore eum spolient, & quæ minime ei competunt, sub specie honoris ei affingant. Calvinus hoc posterius arripiens, idem crimen Catholicis impingit, sed huiusmodi prolato exemplo, quod prioris criminis eum reū constituit. Sed primum in genere ludit ac dicit. *Hinc nata est immensa superstitionū congeries, quæ fictitiū Christum mundo induxit. Quare discamus non aliter de ipso sentire quā ipse docet, nec aliam illi induere personā quā à Patre fuit imposita. Hæc adhuc in genere recte dicuntur, & ipsum Calvinum omnesque hæreticos proprie perstringunt, qui Christi doctrinam in Euangelio traditam nefarie corrumpentes (vt in vno Caluino iam frequenter ostendimus, magisque adhuc ostendemus) longè aliter de Christo sentiunt quā Christus docuit, aliāmq; prorsus ei induunt personam quā ei à Patre imposita fuit. Christo à Patre hæc persona imposita fuit, idque imprimis & maximè, vt redimeret nos ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, scilicet sectatorem bonorum operum: vt sanguis eius emundaret conscientias nostras ab operibus mortuis, vt ellemus*

Christus
hæretico-
rum ficti-
tius.

Tit. 2.
1. Ioan. 1.

Ephes. 2. *essimus noua creatura, seu eius factura, creati in illo,*
 Rom. 6. *seu per illum, in operibus bonis quae preparauit Deus ut*
 Heb. 12. *ambulemus in illis: Denique, ut in nouitate uitae ambu-*
lantes non seruiamus ultra peccato, sed liberati à peccato
seruimus iustitiam, habentes gratiam per quam seruiamus
placenter Deo. Quae omnia docent Christum esse
iustificatorem nostrum seu iustitiam & sanctifi-
cationem per Spiritum gratiae suae, cuius benefi-
ciò non seruiamus nunc peccato, sed ambulamus
in bonis operibus placentes Deo. Calvinus autè
cum alijs hodie haereticis omnibus aliam perso-
nam Christo assignant, ut sit iustificator noster,
seu iustitia & sanctificatio nostra, per imputatio-
nem iustitiae suae, manente in nobis immunditia
perpetua peccatorum, ac seruitute tanta, ut legem
mandatorum obseruare, aut in operibus bonis,
quae Deo placeant, ambulare non possimus, ideo-
que sola fide tum iustificari tum saluari debeat-
mus. Sic homines isti impij non superstitionum
sed impietatum immensa congerie fictitiu[m] Chri-
stum mundo induxerunt.

Abomi-
nanda
Caluini
vox.

Matth. 26

Ioan. 6.
1. Cor. 11

Nunc in particulari ut Calvinus nos accuset,
 dissimulandum non est. *Videmus (inquit) quid in Pas-*
patu contigerit. Magnum se Christo honorem deferre puta-
runt si coram panis frustulo se prosternerent. Fœtida coram
Deo abominatio. Hæc os illud impurum & fœtidum
hoc loco euomuit. Impurus & fœtidus hæreticus,
Deoque & Angelis abominabilis, panis frustulū
vocat, de quo Christus ipse dixit: Hoc est Corpus
meum quod pro vobis tradetur. Et rursus: Panis quæ ego
dabo, caro mea est quam ego dabo pro mundi vita. De quo
Paulus dixit: Qui hunc panem manducat indignè iudi-
cium sibi manducat, non dyudicans corpus Domini: An nō
& impius Calvinus hunc panem ore impuro tra-
ctas indignissimè iudiciū sibi tractauit, non dyudi-
cans

canis corpus Domini, sed frustulum panis per summum contemptum illud appellans? Abominatio desolationis, & foetida coram Deo abominatio est haec impurissima Caluini doctrina, qua iuge tollens sacrificium, frustulum panis substituit. Hic videlicet detracta larua suam personam Calvinus demonstrat. Alibi sacram Cenam vocat, *sacrum epulum, & communionem sacram, in qua corpus Christi vere nobis exhibetur, non secus ac si Christus ipse praesens aspectui nostro obijceretur, ac manibus attingeretur.* Haec ille in Institutione sua. Aut ergo ibi impostor, aut hic blasphemus est. Aut ibi contra animam suam mentitus est, aut hic Christum ita vere exhibitum ac si praesens aspectui nostro obijceretur, pro frustulo panis habet. Nisi forte etiam coram Christo praesente, & aspectui nostro sese obijciente prostermi, foetidam coram Deo abominationem, Calvinus iudicet. Caeterum de legitima venerabilis huius Sacramenti adoratione, contra foetida n. Caluini & abominandam blasphemiam, late disputauimus in Prompt. Catholico. Sicuti etiam quomodo Christo Mediatori Sanctorum inuocatio nihil repugnet (quod alterum hoc loco Caluini exemplum est, & obsoleta accusatio) eodem in opere accuratè explicuimus, in Dominica 7. post Pentec. ad illa verba, *In vestimentis ouium, &c. vestimento 21. & in die SS. Philippi & Iacobi, ad illa verba, Nemo venit ad Patrem nisi per me.*

Caluini larua hypocritica detrahitur.

Instit. lib. 4. cap. 17. nu. 3.

In die venerab. Sacrament.

17. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.

Quum haec Christi doctrina mandatorum Dei observationem ad vitam aeternam necessariam esse manifestè demonstrat, vt & in Prompt. Cath. latius ostensum est, Calvinus totam hanc historiam

Dom. 12. post Pentec.

O histo.

Mandato-
rum ob-
servatio
necessaria.

Com-
mentum
Caluini
Infulsum,
vt Scrip.
Euan-
gelicam
inuertat.

Mar. 10.

historiam totamque doctrinam nefarie corrup-
pit, quod ad Euangelicæ veritatis puritatem re-
tinendam necessario expendendum est. Primum
totum statum quæstionis ab hoc adolescente pro-
positæ, & causam quærendi penitus inuertit. *Ve-
nit* (inquit) *ad Christum non insidiosè, vt Scribis mos erat,
sed discendi animo. Itaque tam verbis quàm genustione
Christum se vt fidum Doctorem reuereri testatur. Vera
hæc sunt, & ad statum quæstionis Christi quere-
sponsonem intelligendam bene obseruanda. Sed
rursus (ait Calvinus) obstabat cæca operum confidentia,
ne proficeret sub Christo, cui se alioqui docilem præbere op-
tabat.* Hoc totum commentitium & falsum est.
Christus enim contra hoc vitium nihil hoc loco
disputat, nec hoc in adolescente isto reprehendit,
sed prorsus contrà, bonorum operum studiū im-
primis commendat, & adolescentem qui eorum se
studiosum fuisse dixerat, hoc ipso nomine dili-
git, non vt cæca operum confidentia laboratorem
redarguit. Dicente enim adolescente, *Omnia hæc
seruavi à iuuentute mea, Iesus intuitus eum, dilexit eum, &
ait illi, Adhuc vnum tibi deest: vt est apud Marcum.*
Si cæca operum confidentia laborasset, nec dile-
xisset eum Christus, nec dixisset vnum illi deesse,
sed totum illi deesse, qui cæca illa præsumptione
laborasset: denique contra illam disputasset.
Nunc autem quia vitium quo hic adolescens la-
borabat, non cæca operum confidentia, sed amor
inordinatus diuitiarū fuit, propterea statim Chri-
stus ad contemptum diuitiarū, & ad eas abijeci-
das adolescentem hortatur. Cuius doctrinæ quā
capax non esset, sed *tristis abiret*, disputat Christus
contra confidentes in diuitijs suis, & de difficultate sa-
lutis in homine diuite, propter amorem earum
inordinatum. De cæca operum confidentia nihil
disputat.

disputar. Prorsus ergo commentitium & falsum hoc est, quod pro fundamento futurę expositionis seu potius deprauationis suę Calvinus posuit. Quo nunc euerso, reliqua videamus.

Notanda est (inquit) questionis forma. Non simpliciter rogat quo modo & qua via perueniet ad vitam, sed quid boni faciendo eam acquirat. Merita igitur somniat, quibus vita æterna reddatur, quasi debita compensatio. Quare a proposito Christus ad legis obseruationem eum amandat: quam certum est esse viam vitę, vt mox plenius disseram. Nam illa verba, Serua mandata, perperam interpretati sunt quidam ex veteribus (ad vnũ) omnes debuit dicere) quos Papistę secuti sunt, ac si doceret Christus per legis obseruationem posse nos vitam æternam promereri. At qui non respexit Christus quid possint homines, sed ad propositam questionem respondit, quęnam sit operum iusticia, nempe quam lex definit. Hęc ille. Rursum questionem propositam inuertit, vt respondentis Christi verba penitus peruertat. Negat adolescentem simpliciter rogare qua via perueniet ad vitam. At qui hoc illum simpliciter rogasse, Christi responsio simplex manifestissimę docet. Ad hoc enim quod de perueniendõ ad vitam æternam rogauerat simpliciter, respondet simpliciter: Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Si vis peruenire ad vitã æternam, de qua me interrogas, serua mandata. Ad illud autem adolescentis verbum, Magister bone, quid boni faciendo, respondet hęc apud Matthæum: Quid me interrogas de bono? vnus est bonus, Deus. Docet adolescentem Christus, in eo sensu quo ille questionem proposuerat, nec debuisse illum dicere, Magister bone, quasi Christus vt purus homo, quale illum putabat adolescens, originaliter & absolute bonus esset, nec debuisse adijcere, Quid boni faciendo, interrogando illum de bono, quasi

Caluini
alia im-
postura.

Matth. 25

quæ homines facerent, ex se facerēt, aut absolute & perfecte bona essent. Originaliter enim ex seipso absolute & perfecte vnus est bonus, non nisi Deus ipse. Homines tamen ex participatione summi boni bonos esse Christus ipse alibi docet dicens: *Euge serue bone & fidelis*. Sed adolescentem qui hoc discrimen necdum didicerat, docere voluit Christus absolute neminem bonum vocandum, nec opera nostra absolute bona esse, sed solum Deum eiusque opera, quæ perfecta sunt omnia. Quare in his verbis, *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*, non respondet Christus ad illa verba, *Quid boni faciam*, sed ad illa verba, *Quid faciam ut habeam vitam æternam?* Ne hinc est vlla quæstio de iustitia operum, vt fingit Calvinus; sed quæstio est de vita æterna consequenda. In qua quæstione quia obiter verbū, *bonum*, bis ingeminauerat adolescentens, respōdens prius Christus ad id quod ipsū interrogauerat *de bono*, postea ad principale quæstionem respondit de vita æterna consequenda, *Serua mandata*. Porro quia adolescentens nullam hinc planè operum aut legalem iustitiam somniabat, sed in genere rogauerat, *Quid boni faciendo?* respondente Christo, *Serua mandata*, adhuc interrogat, *Quæ mandata?* nesciens videlicet an Christus, vt nouus Magister ac Propheta, nona aliqua mandata adferret quæ seruare oporteret, paratū se ostendens etiam ad illa. Cui Christus primum vetera ex lege mandata proponit. Sed postea Evangelicam perfectionem subiungit, de qua mox suo loco plura. Statim igitur quæstionis penitus inuertit Calvinus, vt Christi responsionem penitus corrumpat, & contra necessariam mandatorum Dei obseruationem homo impius pugnet. Ait *Christum non respexisse quid homines possint*, quum diceret,

Quæstio-
nis statū
inuertit
Calui-
nus.

ceret, *serua mandata*. Et paulo post. *Fateor, quia mercedem vitae aeternae Deus legis suae obseruatoribus promisit, nisi obstaret carnis nostrae infirmitas, hanc viam tenendam esse: sed nostro vitio fieri Scriptura docet, vt necesse sit nobis donari quod meritis non consequimur. Si quis obijciat, frustra nobis proponi iustitiam in lege, cuius nemo vnquam fieri compos poterit; v. spondeo, quia rudimentum est quo perducimur ad precariam iustitiam, minimè superuacuum esse. Hæcille. Tota hæc eius disputatio gratiam noui Testamenti subuertit, facitq; vt adhuc simus sub lege, non sub gratia. Lex enim rudimentum est ad quærendam gratiam filijs veteris testamenti, & adhuc seruiliter ac cum timore audientibus verba legis, qualem se Calvinus hic prodit. Adeo enim timet ac terretur, vt affirmet eam à nemine seruari posse. Sed lex & madata legis filijs gratiæ, quibus datum est, non seruire amplius peccato, sed seruire iustitiæ, non sunt amplius rudimentum aut pædagogus, sed sunt mandata ad vitam, & recta ad vitam æternam via, vt Christus hic docet. Carnis nostrae infirmitas non obstat quin hæc via tenenda sit, vt per legis obseruationem vitæ æternæ mercedem consequamur: quia hanc infirmitatē gratia Christi sanauit & superauit. Peccatum enim nobis non dominabitur, quia sumus sub gratia, non sub lege. Non regnabit peccatum in mortali corpore nostro vt obediamus concupiscentijs eius, quia Spiritus Christi habitat in nobis, & lex Spiritus vitæ liberauit nos à lege peccati & mortis. Quomodo ergo impius Calvinus carnis nostrae infirmitatem obstat ait, ne hæc via teneatur quam hic Christus præscripsit, Si vis ad vitam ingredi, serua mandata, quum ad hoc venerit Christus, vt hanc infirmitatem tolleret, mundans sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum, quæ in mandatorum obseruatione vel maximè consistunt. Quod ergo*

Calvinus
vet. testa-
menti
filius.

Rom. 6.

cōcludit Calvinus legale hoc esse Christi responsū, ut iuuenis proposita legis obseruatione quæ est impossibilis, infirmitatis suæ conuictus ad fidei subsidium se conferret, & insulsum & impium valde est. Impium est, dare Christo partes Moysis, ut falsum iam sit, *Lex per Moysen data, gratia per Christum facta est*: & e cōuerso dicatur, *Lex per Christum data est, gratia facta non est*. Insulsum est ad subsidium fidei ablegatum hunc iuuenem somniare. Nec fidei vlla hīc à Christo mentio, nec ad eam illū ablegare opus erat, qui iā Christo, quatenus tunc opus fuit, crediderat, illū pro veritatis magistro agnoscens, & ab eo, quæ ad vitam æternā via esset, discere paratus. Sic vndique Caluini ineptia & impietas palpanda se præbent.

21. *Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me.*

Perfectio
de qua
Christus
loquitur,
quæ tan-
dem.

NON parua quæstio est, de qua perfectione hīc Christus loquatur, an ea quæ ad salutem necessaria est, Evangelica videlicet perfectio, ut hoc mundo utamur tanquam non vtentes, & diuitias tenentes, earum tamen affectū non teneamus; an perfectio aliqua maior, non quidem ad salutem necessaria, sed quæ maiorem mercedē & thesaurū copiosum in cælo accipiat. Quæstionis autē huius ambiguitas oritur ex ambiguo sensu illorum verborum Christi, *Vnum adhuc tibi deerat*. Nam vel deerat illi aliquid ad salutē necessariū, vel aliqua perfectio necessaria. Quid autē illi deerat, ambiguum est; quia quo affectu dixerat, *Hæc omnia à iuuentute mea seruasti, quid adhuc mihi deerat* ambiguum quoque sensum habet. Nam aut verè omnia seruauerat sicut dixit, & nihil ad salutem neces-

Luc. 16.

necessariū illi deerat, quia Christus iam dixerat, *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*; aut non verè seruauerat, ideoq; deerat illi hæc perfectio quam Christus hîc describit, tanquam res illi ad salutem necessaria. Quòd verè, sicut dixit, mādata seruauerat, ex eo probabile sit, quòd Christus his auditis, *Intuens in eum, dilexit eum*. Neque enim dilexisset mentientem, vel ex arrogantia aliter præsumentem quam par erat. Huc accedit quod non animo tentandi, sed discendi studio accessit. Sed & si mandata non seruasset, non dixisset illi Christus, *Adhuc unum tibi deest*, sed potius, *Multa vel omnia tibi desunt adhuc facienda*. Magis tamen adhuc probabile est quòd verè mandata nō seruauerat, quia morbo auaritiæ adhuc laborabat, sicuti subsequens eius tristitia audito Christi responso manifestum facit; vnde August. hunc locū tractans Epist. 89. Homil. in diuites auaros. ait. *Puto quòd se arrogantius quàm verius seruasse responderit.* Et D. Basilius eum planè auaritiæ morbo insigniter laborasse censet. Christus nihilominus *intuens in eum, dilexit eum*, tanquam adhuc proficiendi auidum, & maioris perfectionis cupidum, nec planè mentitum, quia sic seruauerat sicut vulgus Iudæorum seruanda putauerat, nemini quidem nocendo, non tamen proximis liberaliter subueniendo, aut amorè diuitiarum deponendo, quem spirituales Iudæi deponere sciebant, iuxta illud vnus eorum Prophetæ, *Diuitia si affluant, nolite cor apponere.* Christus igitur respondens ei, *Vnum adhuc tibi deest*, aliquid ei ad salutem necessarium deesse docet. Nempe contemptum diuitiarum, & vt fiduciam ac confidentiam suam in eis deponeret. Ad quem contemptum vt eum inducat, subiungit, non vt simplex præceptum in ipsa lege contentum, vt Caluissus hoc loco imaginatur,

ne nouum aliquid Christus induxisse videretur, sed vt medium quoddam aptissimum contem-
nendi diuitias & omnem auaritiam abijciendi,
*Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, &
da pauperibus, &c.* Proponit igitur hoc Christus
huic adolescenti, non tanquam aliquid simplici-
ter omnibus necessarium ad salutem, sed vt illi
auaritia laboranti & propter diuitias multas ma-
gna earum cupiditate flagranti, tanquam reme-
dium morbo suo valde oportunum. Qui enim
diuitias sine earum nimio amore tenere non po-
test, alienando illas, beneque collocando, ab in-
fano hoc amore facile liberabitur. Dicit igitur
Christus, *Si vis perfectus esse, id est, si cupis adhuc
omnia quæ tibi desunt habere, abijce diuitias
tuas, quas nimio affectu complecteris, & veni se-
quere me,* meæ paupertati atque humilitati te con-
formās. Sed ille amore diuitiarum victus, *tristis abs-
cessit,* moxque Christus contra diuitum hominum
statum periculosum (quia solent diuites amore
diuitiarum vinci) in sequentibus disputat.

Volunta-
ria pau-
peras de-
fenditur.

Techna
Calui-
niana.

In his igitur Christi verbis duo extrema sunt
cauenda. Vnum est, ne præceptum generale exi-
stimeretur, vt nemini liceat diuitem esse, qui fuit
Pelagianorum error, quem S. August. conuellit
epist. 89. Alterum est, negare hanc paupertatem
voluntariam medium & instrumentum esse maio-
ris perfectionis, qui fuit Vigilanti error, & hodie
Caluini omniumque hæreticorum est. Dicit hoc
loco Caluinus. *Retinere quod in manum nostram por-
sunt Deus, si modò parcè & frugaliter nos & familiam alen-
tes partem aliquam pauperibus erogemus, maioris virtutis
est quàm omnia dilapidare.* Dicit dilapidare, pro eo
quod dicere debebat, *vendere & dare pauperibus.* De
eo enim est quæstio, & illud Christus perfectionem
vocat.

vocat. Fuit autem eadem prorsus Vigilantij sententia, quam ex his Christi verbis D. Hierony. recte refutat. Quamuis enim qui simpliciter ad extinguendam auariciam diuitias relinquit, & pauperibus distribuit, rem facit salutis suae necessariam, & quod illi adhuc ad salutem deest, tamen tum ille ipse Christum praeterea sequendo, id est, perpetuae paupertatis & humilitatis seu obedientiae statum amplectendo, perfectionis statum aggredditur, & rem consilij facit, non praecipti; tum multo magis qui nulla tali necessitate constricti aut compulsi ex puro Dei amore diuitijs carere volunt, quibus optimè in seculo vti poterant, excellentiorem perfectionem, vt August. loco citato loquitur, suscipiunt. Et sic haec verba perfectionis statum docent, & consilium Euangelicum proponunt.

Garrit hoc loco Calvinus nimis ridiculos esse Monachos, qui huius loci praetextu statum perfectionis sibi arrogant. Sed ille argumentis maxime ridiculis hoc probat. Primum quia non omnibus sine delectu hoc à Christo mandatur. Hoc quidem verum est, quia nullum est hic generale Christi mandatum. Sed quid hoc contra Monachorum institutum, qui non ex Christi aliquo generali mandato, sed vel ex remedio morbi proposito, vel ex consilio Christi & maioris perfectionis studio id faciunt, quod Christus hic docet. Non enim iubet Christus omnia vendere & dare pauperibus: sed ait, Si vis perfectus esse, si habes studium perfectionis, aut vis salutis tuae perfectam & plenam rationem habere, haec via est ad illam consequendam. Aliud argumentum non adfert Calvinus, sed meris conuictijs debacchatur. Aut Monachos pauperibus erogare iussos quae inste possidebant, suo iam non contentos aliena rapere. Vocat

Monasticus status defenditur.

Techna
Calui-
niana.

impostor impudens *aliena rapere*, quod est, ex pio-
rum eleemosynis victum & vestitum accipere.
Nec vider cæcus magister quid Christus in se-
quentibus huiusmodi promiserit, qui suos aut sua
propter Christum reliquerunt, nempe *centuplum in
hac vita*: id est, multam & variam consolationem,
vt nihil illis desit: novos patres, matres, fratres,
sorores, vt in textu explicatum est.

32. *Apud homines hoc impossibile est: apud Deum
autem omnia possible sunt.*

Observa-
tio man-
datorum
quo sensu
possible,

HOC Christi responso (ait in hunc locū Cal-
uinus) vulgare illud axioma, quod ex Hieronymo
hauserunt Papistæ, refellitur: Quisquis legem dixerit obser-
uatu impossibilem, anathema sit. Clare enim pronuntiat
Christus possibile non esse hominibus viam salutis tenere, nisi
quatenus illis gratia Dei succurrat. Putida calumnia &
cauillatio est cauillatore Caluino digna, vt Con-
cilij Tridentini grauisimum decretum facili hac
annotatione odiosum & infame reddat. Pelagia-
norum sententia erat, *posse hominem esse sine peccato si
velit*, & viuere absque peccato, totamque legem
seruare, solius esse voluntatis humanæ. Hanc im-
pian planèque ethnicam sententiam ex humanæ
Philosophiæ lacunis depromptam studiosè refel-
lit S. Hieronymus totis tribus libris contra Pela-
gianos. In quorum tertio ita scribit. *Recordare quid
& tu dixeris, & ego loquar. Posuisti hominem sine
peccato esse si velit. Ego impossibile hoc in homine esse respon-
deo: non quia statim à baptismo homo peccato non careat;
sed illud tempus quando sine peccato est, nequaquam possibi-
litate humane, sed Dei gratiæ deputatur. Tolle igitur posse,
& ego esse cōcedā. Quomodo enim potest qui per se nō potest?*
Et paulo post, inferente Pelagiano Critobulo,

Frustra

Frustra ergo dantur praecepta, si ea implere non possumus, respondet Atticus Catholicus: Deus possibilium mandavit: hoc nulli dubium est. Sed quia homines possibilium non faciunt, idcirco omnis mundus subditus est Deo, & indiget misericordia eius: id est, gratia Dei, de qua ibi Paulus disputat. Rursum docet possibilium esse mandata, non hominibus ut per se ea possint implere, sed Deo cuius gratia & misericordia homo indiget. Praeterea in epistol. ad Ctesiphontem. Possibilia (inquit) mandata dedit Deus. Et quis hoc negat? Sed quomodo haec intelligenda sit sententia, vas electionis aperitissime docet. ait enim: Quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum mittens in similitudine carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem, sed secundum spiritum ambulemus. Vbi per Christi gratiam iustificationem legis impleri, quod per doctrinam legis impleri non potuit, Apostolus docuit. Hieronymus igitur sententiam illam, impossibilia esse mandata, damnat quidem, quia per Dei gratiam seruantur mandata; sed non ita damnat, ut absque Dei gratia possibilium esse doceat, quod ille vnus doctissimus Pater prolixissime in Pelagio damnauit & refutauit. Eadem hodie est Catholicorum sententia, quae in Concilio Tridentino clarissime his verbis expressa est. Si quis dixerit Dei praecepta homini etiam iustificato & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia, anathema sit. S. quoque Augustinus, quem ad verbum hac in parte Patres Tridentini sequuti sunt, eodem modo Pelagium refutauit, dicentem, possibilium esse homini mandata si velit. De ipsa (inquit) possibilitate non contendo, cum sanata & adiuta hominis voluntate, possibilitas ipsa simul cum effectu in sanctis proueniat, dum charitas Dei quantum plenissime natura nostra sana

Rom. 7.

Seff. 6.
can. 13.
De nat. &
gratia,
cap. 42.

Ibidem
Cap. 43.

sana atque purgata capere potest, diffunditur in cordibus nostris per Spiritum S. qui datus est nobis. Et paulo post. Deus igitur impossibilia non iubet, sed iubendo admonet, & facere quod possis, & petere quod non possis. Iam videamus unde possit, & unde non possit. Ille dicit: Voluntate non est quod natura potest. Ego dico: Voluntate quidem non est homo iustus si natura potest: sed medicina (gratiæ) poterit, quod vitio (corruptæ naturæ) non potest. Et rursum in eodē opere. Rectè quidem disputat Pelagius, hoc ipso eos confiteri non esse impossibile sine peccato esse, quia hoc vel multi vel omnes volūt: Sed hoc unde sit possibile fateatur, & pax est. Ipsa est enim gratia Dei per Christū. Isum Domini nostrū: qua omnino isti nos orantes adiuuari ut nō peccemus, nunquam dicere voluit. Hæc ille. Christi ergo responsum hoc loco, impossibile esse apud homines, diuitem confidentem in diuitijs suis saluari, Catholicorum hodie sententiam de possibilitate mandatorum Dei à D. Hieronymo & alijs Patribus acceptam, inò ex apertissimis Scripturis hauitā, nullo modo refellit, sed in sequentibus cōfirmat, dicens, omnia esse Deo possibilia: ideòq; etiam ipsam mandatorum Dei obseruationem etiā possibilem: accedente videlicet & opitulante Dei gratia. Cæterum posterior hæc pars responsi Christi, Caluini dementiam manifestè refellit, qua perperuò asserit Dei mandata esse obseruatu impossibilia. Vnū nempe extremum errorem tenuit Pelagius, alterum extremum tenuit Caluinus. Pelagius omnia esse possibilia adeòque facilia Dei mandata asseruit, si homo velit, id est, sine necessario Dei gratiæ adiutorio. Caluinus à contrario latere stans, affirmat omnia Dei mandata esse impossibilia etiam gratia Christi donatis, quia iuxta Caluinum hæc Christi gratia, non est gratia adiuuans ad mandatorum executionem, sed est gratia imputans nobis

Caluinus
& Pelagius in
duobus
extremis.

bis Christi iustitiam. Voluit ergo hoc loco luculento mendacio Catholicos traducere. Sed ista nunc explicatio dementissimam Caluini sententiam apernit. Quam alijs in locis, quum Paulum explicamus, vberius & latius aperiemus.

IN MATTHÆI CAP. 20.

16. *Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi.*

QVUM huius parabola scopum & intentum non aliud velit esse Calvinus, quam vt doceat Christus causam non esse cur glorientur vel alijs insultent, qui tempore sunt priores: quia Dominus quoties ita placuerit, vocare poterit quos visus est ad tempus negligere, eosque vel æquare vel præferre prioribus illis: qui sanè sensus (parabola ipsa in se considerata) probabilis valde est, & à Patribus traditus, Chrysostomo imprimis, sed huic sensui conclusio parabola plurimum repugnet, & maximè quod pro conclusionis causa Christus infert dicens, *Multi enim vocati, pauci vero electi*, vbi manifestè ostendit ideo hanc parabolam propositam fuisse, vt doceret ex Dei beneplacito sic multos vocari vt pauci eligantur, idque ita vt inter illos, qui videbatur primi & electi, fiant nouissimi ac reiecti; & contra qui videbantur nouissimi & penitus reiecti (sicuti gentes toto orbe dispersæ, & discipuli qui Christum sequebantur quos Scribæ & Pharisei pro abiectissimis habebat) fiat primi, & inter electos singulariter deputati: audax hoc loco Calvinus non contentus hunc sensum penitus rejicere, vnico vsus argumento (vt mox videbitur)

tentat